Årgång 23
Nr 1
Feb 2023
50 kr

Trönöbygden

Organ för Trönöbygden ekonomisk förening

Foto: Marie Sundberg

Varför ringer kyrkklockorna? Vad är de gjorda av? Hur stora är de? Här är historien om Trönös kyrkklockor från nu och förr.

Sidorna 16 – 19

Både förskolan och skolan i Trönö rapporterar om vinteraktiviteter.

Sidorna 4 – 5

Foto: Kerstin Olsson

Kyrktuppen som rymde är tillbaka på gamla kyrkans tak.

Sidan 19

Vår krisberedskap

Trönöbygden kommer under våren att arrangera studiecirklar och information för att vi i bygden ska vara så förberedda som möjligt den dag vi drabbas av allmänt kristillstånd.

Sidan 23

Foto: Marie Sundberg

När man riktar strålkastare mot annars dåligt upplysta gamla målningar, ser man färger man tidigare inte sett. Möt målningskonservatorerna som var i gamla kyrkan i november.

Sidan 12

Foto: Privat

Andra biståndsresan med fullastad bil tur och retur Trönö-Ukraina, har trion Fredrik Öhlander, Garik Arut och Jan-Eric Berger genomfört. Det blir fler!

Sidan 23

Foto: Carina Bergman

Snart finns Trönöringen att köpa.

Sidan 4

Smått och gott

Jämförelse matpriser *sidan 7*
På gång i Rönningen *sidan 9*
Succé för skolfoton *sidan 11*
Dagaktiviteter i Trönö *sidan 14*
Gammeltallar Långbrosbone *sidan 20*
ICA motverkar matsvinn *sidan 24*
Nyinvigning Trönö bibliotek *sidan 25*

Reparation
och **service**
av de flesta bilmärken.

Däckservice
och **däckhotell**

nbs
norrala bensin & service

Torsängsvägen 3, 826 94 Norrala • Tel: **0270 351 81**

Arbets- & Profilkläder
Jakt- & Fritidskläder
Tryck & Brodyr

Skyltar & Dekaler
Bildekor & Banderoller

TEAM WORK WEAR
SBSREKLAM

Växelgatan 5
826 40 SÖDERHAMN

info@sbsreklam.se
0270-10420

WERNERS
BIL&MASKIN
Gummiverksta'n i Norrala

Telefon:
0270 302 20
Efter gamla E4 mittemot Norrala kyrka
RING ALLTID FÖRE BESÖK!
www.wernersdack.se

Hos WERNERS i Norrala kan du

- **köpa en släpvagn eller båttrailer i alla storlekar, även tillbehör**
- **köpa däck och fälgar till nästan allt som rullar**

Hos oss finns en **HJÄRTSTARTARE** tillgänglig!

SUPER DAEK
Majava
variant

Ledaren

Hej Trönöbygden!

Hoppas ni har en fin vinter så här långt. Speciellt härligt är det nu när vårsolen börjar värma och ljuset sakta återvänder! Det här året har än så länge flugit förbi i ett rasande tempo, knappt hann jag blinka så var januari över och nu är snart även februari till ända. Det gäller att stanna upp och passa på att andas mellan varven!

Styrelsen är igång efter ledigheterna och har redan hunnit avverka två ordinarie möten under 2023. Just nu arbetar vi bland annat med insamling av bidrag för att utöka produktionen av sol-el i bygden. Denna gång är det brandvärnets tak som ska hjälpa oss producera vår egen el, läs mer om insamlingen på sidan 13 och skänk gärna ett bidrag till detta!

Just nu handlar mycket om krig, inflation och höga priser både vad gäller el, drivmedel och livsmedel. Många är oroliga för hur vi skulle klara oss om något händer och i slutet av januari arrangerade TEF en välbesökt föreläsning med Michael Lindberg på temat ”Om kriget eller krisen kommer”. Där fick vi mycket bra information och många tankar på hur vi kan arbeta vidare med krissamordning i bygden väcktes. Arbetet kommer fortsätta under våren och förhoppningsvis kan vi boka in en uppföljande träff inom en snar framtid. Håll utkik på vår Facebook-sida *Trönöbygden* och i gruppen *Trönö Framtid* samt på anslagstavlan utanför affären för evenemang och datum!

Söndagen den 23 april klockan 15.00 är det dags för föreningens **årsmöte** där alla medlemmar är välkomna. Nya medlemmar ska väljas till styrelsen och det brukar allmänt vara en trevlig tillställning. Välkomna!

Samma dag, 23 april, är det också *Världsbokdagen*, så efter årsmötet planeras en nyinvigning av Bystugans bibliotek! Vi har en engagerad biblioteksgrupp vars medlemmar lagt många timmar på sortering av böcker och iordningställande av nya hyllor. Biblioteket har verkligen fått ett lyft och är väl värt ett besök! Läs mer om biblioteket på sid. 25.

Må så gott och njut nu av vårvintern, vi ses!

Karolina Svensk
ordförande TEF

Vill du bli medlem i Trönöbygden?

Årsavgiften är 180 kr för en medlem i ett hushåll. För eventuellt övriga i hushållet är avgiften 80 kr/person. Första året tillkommer en insats på 50 kr/person, den betalas tillbaka när du avslutar ditt medlemskap (eller så kan du skänka summan till brandvärnet). Vill du få tidningen postad utanför Trönö tillkommer porto med 80 kr/år. Företag och föreningar kan också bli medlemmar. Då tillkommer en avdragsgill serviceavgift och moms. Hör av dig till föreningen för faktura. Kontaktuppgifter finns i spalten till höger.

Årsavgifterna går först och främst till brandvärnet. De gör en fantastisk insats och har en viktig lokalkännedom. Förutom det går avgiften bland annat till att vi kan verka för skolan och stötta butiken. Vi har också hand om gymmet, tisdagsgruppen, grannsamverkan, med mera.

Trönöbygden
Organ för Trönöbygden ekonomisk förening

Trönöbygden utkommer med fyra nr/år tills vidare.

Ansvarig utgivare
Karolina Svensk
073 183 64 59

Postadress
Trönöbygden
Lertagsvägen 1
826 95 Trönödal

Hemsida
www.tronobygden.se

E-post
Info@tronobygden.se

Besöksadress
Bystugan, Lertagsvägen 1

Telefon: 0270 42 77 62
Bankgiro: 5125 – 0298

Redaktion
Birgit Lundgren
076 795 54 92

Lena Åkerlind
070 350 80 66

Layout och redigering
Marie Sundberg
070 327 64 01

Tryck
BOK & TRYCK AB
0278 66 87 60
info@bok-tryck.se

Svanenmärkt Tryckeri 3041 1011

Bystugans öppettider

Kontor och bibliotek

Tisdagar	**13 – 16**
Lena	070 350 80 66
Torsdagar	**10 – 13**
Astrid	070 238 68 91

Välkommen att medverka i bygdebladet

Trönöbygden är en lokal tidning som utges av *Trönöbygden ekonomisk förening*. Den trycks i en upplaga av 600 ex och görs i A4-format i färg. Den delas ut till alla hushåll i Trönö och till medlemmar i TEF som bor på annan ort. Tidningen finns på biblioteket och i andra offentliga lokaler i Söderhamn. Den finns också att köpa på ICA Trönö.

Trönöbygden utkommer kvartalsvis, vanligen under sista veckan i februari, maj, augusti och november, med **manusstopp den 10:e** i respektive månad.

Inlämnat material ska vara i Word eller ODT (text) samt jpeg, BMP eller TIFF (bilder). OBS! Ej pdf!

Annonspriser

1/2 sida:	910 kr
1/4 sida:	620 kr
1/8 sida:	350 kr

Radannonser: Köpa/byta/sälja m. m: 20 kr

Tjänster via Trönöbygden ek för

(priser inkl moms):

Kopiering/utskrifter per styck

A4 svart:	**2 kr**	För dubbelsidiga kopior lämnas 1 kr rabatt per ark.
A4 färg:	**4 kr**	
A3 svart:	**4 kr**	
A3 färg:	**8 kr**	

It-tjänster: 20 kr/halvtimme
Skrivhjälp

Grovtvätt (mattor, överkast med mera): 200 kr/maskin. Kontakta **Astrid Wadsten** telefon 070 238 68 91.

Dusch finns att tillgå under kontorets öppettider och kostar 40 kr/person.

Övernattningsrum Bystugan

- 2 st 4-bäddsrum
- 300 kr för 1 person per rum/natt
- 150 kr per person 2-4
- 150 kr för 1 barn per rum
- 75 kr för barn 2 – 4
- Städning: 50 kr/pers (min 100/rum)
- Lakan: 50 kr/pers

Bokning
0270-42 77 62, 070-350 80 66
eller *info@tronobygden.se*

Tidigare nummer online

www.tronobygden.se

Skoldagar med glid

Text & foto:
Klass 6 Trönö skola

Längdskidåkning på IP

Ibland får eleverna på Trönö skola åka längdskidor på IP. När man kommer upp på IP får man låna pjäxor, skidor och stavar om man inte har egna. Barn som inte har möjlighet att åka på sin fritid eller inte har råd att köpa egen utrustning får chansen att prova på en ny sport. Det är även ett sätt att röra sig, få motion och frisk luft på. Efter att man rört på sig tänker man bättre och kan fokusera bättre i skolan. Många barn uppskattar dessa skiddagar.

Hjälp med spolning av isen

På Trönö skola har vi möjlighet att åka skridskor på skoltid och fritid.

Just nu är det bara en person som ansvarar för att spola is och vi vore tacksamma över att få fler medhjälpare. Vi skulle även behöva hjälp med skottning och skrapning innan spolning så vi ska få åka på fin is.

Du som kan hjälpa oss är varmt välkommen att höra av dig till Helena på 070-270 13 09.

Ringen från Trönö som guldgåva eller silverskatt

Foto: Lena Åkerlind

Här ser du den påbörjade grundplåten, dvs gravyren som ska användas till verktyget, och ett första utkast av ringen.

En nyproduktion av Trönöringen är på gång!

Den nya blir trogen originalet, men förbättrad på flera områden.

Det har tagit tid att få fram den, eftersom ett nytt verktyg för pressning av ringen har behövt tillverkas. Men nu är det äntligen klart, provpressningar görs och provring kommer att inspekteras och prövas redan 24/2.

Den färdiga ringen kommer att tillverkas i både guld och silver. Guldringarna görs på beställning, måttanpassade och numrerade och med möjlighet att använda eget guld. Silverringarna kommer att finnas ett antal i de vanligaste storlekarna.

Du kan redan nu göra en intresseanmälan eller beställning, men priserna är inte bestämda än.

Kontakta Trönö hembygdsförening via Carina Bergman tfn 073-043 63 80, eller Margitta Skavsjö, tfn 070-650 26 51 för info och beställning.

Våra senaste nyheter direkt i din telefon?
Ladda ner Nära-appen!

Dessutom får du driftinformation och avisering när det är dags att ställa ut sopkärlen.

Appen finns tillgänglig för nedladdning i både App Store och Googles Playbutik.

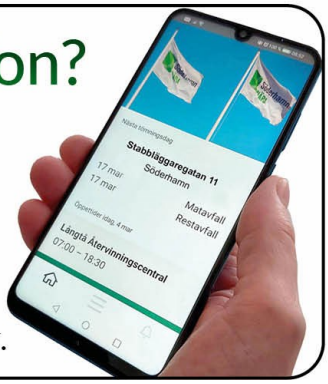

VM-projekt på Trönö förskola

Text: Annika Westrin
Foto: Personalen, Trönö förskola

Eftersom vårt OS-projekt som vi hade tillsammans med barnen förra vintern blev så uppskattat bland barnen, bestämde vi oss för att jobba kring vintersporter den här vintern också. Då det inte går något OS den här vintern men flera VM, så fick det bli ett VM-projekt.

Barnen har fått ”provat på” på (vårt sätt) och lärt sig om bob, konståkning, curling, backhoppning, slalom, störtlopp, längdskidåkning och skidskytte.

Vi lånade längdskidutrustning av Svenska skidförbundet vilket gjorde att alla som ville kunde få prova på att åka skidor. Skiddagarna avslutades med hamburgare och Festis på IP.

De har också fått måla de olika VM-ländernas flaggor och tittat på jordgloben och kartan var länderna ligger. De har tillsammans skapat en egen logga med inspiration från para-VM. Hela projektet avslutades med en prisceremoni och fika.

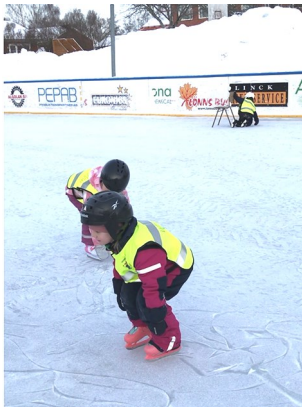

Axplock från alla aktiviteter barnen fick testa under VM-projektet, och nedan deras egenkomponerade logga.

Recept:

Två goda, prisvärda röror att prova till påsk

från **Mona Eriksson** (uppväxt i Trönö och har stuga i Tygstabodarna).

Monas första röra

1 burk matjessill
3 kokta ägg
1 äpple i små tärningar
1 röd lök
5 msk gräddfil
1 msk senap

Allt blandas och kryddas med dill och lite svartpeppar.

Monas andra röra

1 burk senapssill och lite av såsen
2-3 kokta ägg
1 liten rödlök
2½ dl crème fraiche
hackad dill

Allt blandas och får stå över natten.

ICA Nära Trönö

Öppettider

Butiken & Café Rutan

Måndag–fredag	7–19
Lördag	7–17
Söndag	9–17

Vi arbetar med lokala producenter.

Vi jobbar hårt med att ständigt hitta klipp åt er kunder!

Erik Lust **med personal**

SEMLOR

55 kr /2-pack

BLÅBÄRSSEMLOR

och andra specialare

65 kr /2-pack

Vi erbjuder

Catering

Smörgåstårtor, festplankor, ostbrickor, matkorgar och landgångar.

Tjänster online

Beställ mat – hämta upp senare under dagen kostnadsfritt. Alla dagar, även helg!

Hemkörning – handla online, mejla eller ring in din köplista! Gå in på ***http://www.ica.se/butiker***

Tidningar

Too Good To Go

instabox

Ombud för: Post · Apotek · Systembolag

Telefon: 0270 360 85
E-post: *erik.lust@nara.ica.se*

KVALITETS CERTIFIERAD BUTIK

Trycksaker från Hälsingland

- ✓ Nära och personligt
- ✓ Få hjälp och tips med din beställning
- ✓ Vi hjälper dig att utforma din trycksak
- ✓ Hämta trycksakerna hos oss – slipp fraktkostnaden
- ✓ Vi lagerhåller och distribuerar
- ✓ Du kan även beställa direkt på webbutik.bok-tryck.se

0278-66 87 60
info@bok-tryck.se
www.bok-tryck.se

BOK & TRYCK

INSECO

Inte bara skruvar och muttrar

ÖVER 14 000 ARTIKLAR I LAGER

• fästelement • lager • tätningar

SNABBA LEVERANSER OCH SMART LOGISTIK

INSECO i Söderhamn AB

Tel: 0270 735 50 vx
E-post: post@inseco.se

Var är matkassen billigast?

Text & foto:
Birgit Lundgren

Mats Andersson vid den välfyllda fruktavdelningen i Trönös ICA-butik.

Orosmolnen hopar sig även i Trönö med krig i Ukraina, koranbränningar, räntehöjningar, höga priser på el, bränsle och livsmedel. Mat måste ju alla ha och när priserna blir allt fetare och plånboken allt tunnare (om man fortfarande kan använda det uttrycket), ökar också prismedvetandet. Lönar det sig att handla i Trönö? Eller måste man åka till stans butiker?

För att slippa gissa utan i stället ta reda på hur det förhåller sig har SPF Seniorerna i Trönö efter förfrågan från TEF, åtagit sig uppdraget och valt ut 19 vanliga matvaror från PRO:s matkasse och jämfört priser på ICA Trönö, ICA Alen i Söderhamn och ICA Kvantum vid E-center. Från början hade vi plockat ut 20 varor, men en saknades i Trönös sortiment och ströks därför helt. Vi har jämfört samma varors ordinarie priser för att få en så rättvis jämförelse som möjligt.

Den 17 januari kollade Mats Andersson och Stig Nilsson i Trönö och Birgit Lundgren och Margitta Skavsjö for till stan för att göra prisjämförelserna samma dag på alla ställen.

Matkassen med varorna kostade:

ICA Nära i Trönö	602 kr	
ICA Alen i Söderhamn	590 kr	(12 kr lägre än Trönö)
ICA Kvantum E-center	547 kr	(55 kr lägre än Trönö och 43 kr lägre än Alen)

Det gäller att ha koll på extrapriserna som ändras varje vecka. Lockpriserna är inte sällan desamma i alla tre butikerna.

Nu säger vän av ordning att vi handlar i alla fall bara till extrapriser. Lite vid sidan av huvudspåret visade en titt i de blad med extrapriser som delas ut i brevlådorna från de tre butikerna att de till viss del har samma lockpriser. Under vecka 4 lockade alla butikerna med samma pris, 12 kr, för mogen mango, avokado i nät för 25 kr, 3 A-tvättmedel för 99 kr, och två Pärssons tunna skivor för 50 kr. Valio smör fanns samma vecka på Kvantum för 44,90 kr och i Trönö för 46,90. En liter grekisk/turkisk yoghurt fanns i Trönö för 30 kr, på Alen för 29 kr och på Kvantum för 27 kr. I övrigt kan butikernas veckoerbjudanden ha helt olika lockvaror som vi inte kan jämföra.

Att gå eller cykla utan kostnad fram och åter till Söderhamn är inget realistiskt alternativ, inte heller att bära varukassar mellan butiken, bussen och bostaden så vi får nog räkna med att en bilresa behöver räknas in i priset för inköpen i stan. Om vi räknar med självkostnadspris för bilen Glamsta – Söderhamn och åter blir resan ca 4 mil á 25 kr, vilket gör att inköpet från stan blir ca 100 kr dyrare. För att räkna hem totalkostnaden behöver inköpen i den billigaste butiken uppgå till minst 1100 kr för att täcka kostnaden för bilresan.

Enligt nyhetsrapporteringen på sistone har det framgått att butikerna märker att många kunder lagt om sina köpvanor, blivit mera prismedvetna och oftare lagar sin mat från grunden. Det har också framkommit farhågor om följderna av att stora lågpriskedjor vinner terräng och att mindre, lokala butiker får allt svårare med lönsamheten med högre inköpspriser kopplat till mindre inköpsvolymer och lägre försäljning.

Tänk tanken att vi blev utan butik i Trönö, att vi måste åka till Söderhamn för alla livsmedelsinköp. Det vore ingen höjdare. Fortfarande kan vi välja.

De varor som ingått i undersökningen

Äpplen, Royal Gala 1 kg
Pågens kardemummaskorpor 240 g
Göteborgs Brago originalkex
Ecokaffe AN 450 g
25-pack L tepåsar Earl Grey
1 kg Basmatiris
Gd Idealmakaroner
Kungsörnen rågsikt 2 kg
Ljus sirap, Dansukker
SM Russin 500 g
Knorr grönsaksbuljong 12-pack
Slotts senap 450 g
Kalles kaviar 190 g
6-pack ägg
600 g bregott 75%
1 l standardmjölk
1 l Bollnäsfil
600 g Findus sv ärtor fryst
Sia gräddglass, vanilj 0,5 l

I nästa nummer av Trönöbygden planerar TEF att redovisa en jämförelse av ”familjekassar”, med livsmedel och annat som passar barnfamiljer. Om någon är intresserad att hjälpa till med detta, kontakta kontoret på telefon 0270 42 77 62 eller e-post *info@tronobygden.se*.

Trönö
Glas & Ram
Verkstad

Syrafria inramningar

Simon Andersson
070 604 73 85

Boken om

Wij

står på tur i hembygdsföreningens serie av byaböcker i Trönö socken.

Uppstartsträff för alla intresserade söndag 12 mars kl. 18.00 på Västergårn.

Upplysningar *Birgit Lundgren* tfn 076-795 5492
eller *Elisabet Stockhaus* tfn 070-375 2716

Trönö hembygdsförening

Lillemors Massage och Hörselharmoni

Medicinsk massageterapeut

www.horselharmoni.se
horselharmoni@telia.com
070 509 93 51

Finns i Trönö och
på Grengatan 1
i Söderhamn

Hörsel Harmoni

- Lymfmassage
- Klassisk massage
- Vibrationsträning
- Infraröd bastu
- Hörselträning

Trönös hjärtstartare

finns alltid tillgänglig i ett skåp vid affären.

Anmäl dig gärna inne i butiken
till kurs i hjärt-lungräddning!

Vi kommer gärna till din bygd för att informera om oss, diskutera frågor samt ta emot förslag och önskemål kring vad din förening vill att Allis ska arbeta med!

Allis
AKTIV LEVANDE LANDSBYGD I SÖDERHAMN

Mer om ALLIS:
www.soderhamnsbygder.se
www.allis.nu

ALLIS arrangerar för **ALLA**

dina
Dina Försäkringar
ALTERNATIVET TILL STORBOLAGEN
0770-160 600 | www.dina.se

Rönningens Bygdeförening

Syftet med föreningen, som är politiskt och religiöst neutral, är att verka för att bibehålla och vidareutveckla samlingslokalen i Rönningen. Dessutom verka för att stärka bygdens gemenskap och kulturella utveckling. Lokalen kan uthyras till organisationer, enskilda, kommunala myndigheter och inrättningar.

Vi strävar efter att erbjuda aktiviteter som skall tillgodose alla åldrar.

Vi avslutade året 2022 med "Rönningen i advent" den 4 december. En dag som lockade väldigt mycket folk i alla åldrar. Det var gåbingo, tomteletning, fiskdamm med mera. Hembygdsföreningen deltog och hade boksläpp av Tygstaboken. Gröt, skinkmackor och kolbullar hade en strykande åtgång.

Första aktiviteten 2023 blev en kakbuffé med musikunderhållning av *Frid och Gnid* samt *Stig "Elvis" Eriksson* och *Carina Hedblom Eriksson*. En mycket trevlig eftermiddag med härlig musik och kakor i massor. Tyvärr inte så många som kom men de som var där njöt.

Barnverksamheten hoppas vi kan fortsätta under våren. Kontakta Johanna Skavsjö, tel. **072-543 38 98** för info.

Vi kan också presentera vårens program:

26 februari kl.18.00 "Ut i naturen" bilder och film visas av Bosse Forsling om bl.a. lappugglor. Kaffe och smörgås. Inträde och fika 120 kronor

25/3 Våffeldagen, mer info om innehåll och tid kommer

21/4 Quiss, mer info kommer

13/5 Vinprovning rosé och vitt vin, tilltugg

21/5 Årsmöte kl.15.00 Rönningens Bygdegård

4/6 Försommarbingo, mer info kommer

Juli månad alla söndagar Gåbingo, mer info kommer

Detaljerad info kring våra evenemang kommer via vårt affischställ vid ICA Nära Trönö samt på sociala medier. Så håll koll!

Vi samarbetar med Studieförbundet Vuxenskolan vid våra evenemang. Finns intresse av att starta en studiecirkel? Det kan vara allt från matlagning, danskurs, odlingskurs, bokcirkel. Hör av dig om du har ett förslag!
Glöm inte att du kan hyra Rönningens Bygdegård för ALLA typer av evenemang. Lokalen som har allt för bröllop, släktträff, barnkalas och fest. Hör av dig till Barbro Sahlin, 070-543 47 21 eller Karin Holmgren, 070-190 06 46.

Till vänster Frid & Gnid på scen, Pelle Svensson på gitarr, Kalle Frid på fiol, och bakom honom Börje Blom med skymt instrument.

Nedanför dem sjunger Carina Hedblom Eriksson till ackompanjemang av maken Stig Eriksson.

Till höger några av de kakor och bakverk som bjöds i kakbuffén, och dagen var söndag 22/1.

Du som vill bli medlem i Rönningens Bygdeförening och därmed hjälpa oss uppfylla syftet, kan betala in årsavgiften som är **150 kr per familj.** Det gör du på

bg: 870-4975

Du kan också använda dig av **Swish** eller **QR-koden.**
Skriv gärna din mejladress.

123-582 71 34

Medlemsavgift

Kungsgården Pizzeria
Restaurang & Grill

DAGENS LUNCH
Må–fre 11–14

MENY: À la carte,
pizza, kebab, hamburgare

PUB
Fullständiga rättigheter

Välkommen!

ÖPPET

Månd – torsd	11.00–20.00
Fredag	11.00–21.00
Lördag	12.00–21.00
Söndag	12.00–20:00

0270-350 97

Följ oss på Facebook:
Kungsgården Pub & Restaurang

Från folkskola till enhetsskola – Trönöhistoria i bilder

Kyrkorummet som utställningslokal kan tyckas annorlunda, men har uppfattats mycket positivt av besökarna, som haft gott om plats vid skärmarna och vid bordet med fotopärmarna. Längs till höger sittande syns läraren Hjördis Östlund i samspråk med Jan Frid, som var elev i Hjördis' första klass 1953 i Grubbe skola.

Matts Dahlkwist har under flera år fördjupat sig i Trönö skolors utveckling mot en skola för alla, enhetsskolan, och nu föreläst om innehållet i sin doktorsavhandling i församlingshemmet. Samtidigt med Matts forskning föll det sig naturligt för hembygdsföreningens fotogrupp att fokusera på skolfoton. Flera fanns redan i föreningens ägo, som kompletterades med ytterligare inskannade foton från Trönöbornas gömmor.

Fotona spänner över en tidsperiod på 80 år, från slutet av 1880-talet till slutet av 1960-talet, med lärare och elever som upplevde de förändringar som politikerna beslutat och som Matts föreläste om.

Det äldsta fotot är från Glamsta skola i slutet av 1880-talet, där namn på de flesta eleverna finns noterade. Kopior på foton som är äldre än 100 år, från de övriga skolorna Grubbe, Sterte och den äldsta Långbro, finns också med på skärmarna eller i någon av bildpärmarna. Åtminstone några elever är identifierade även på dessa, i något fall alla.

På fotona kan man också se hur eleverna var klädda under olika tidsperioder, mode har uppenbarligen varit viktigt i alla tider. På något skolkort har alla elever mössa på huvudet, på andra är alla barhuvade. Det syns också om fotografen varit väntad och alla är finklädda, eller om fotot tagits mera spontant.

Vi insåg ganska snart att det inte skulle gå att visa alla foton på skärmar så det blev dessutom tre fulla pärmar med skolfoton. Flera av fotona finns också med i byaböckerna där det hänt att det enda foto vi hittat på vissa familjer är någon namngiven på ett skolkort, som då fyllt en viktig funktion. Vissa namn har genom besökarna kompletterats, ändrats och lagts till, rättningar som är mycket värdefulla i dokumentationen inför framtiden, då möjligheten att känna igen eleverna på de gamla fotografierna minskar för varje år.

En alldeles särskild besökare på öppningsdagen var Hjördis Östlund som kom till Grubbe skola som 22-årig nyutbildad lärare 1953 och nu fick träffa några av sina forna elever, vissa i 80-årsåldern. Kära återseenden även vid skärmarna bland forna elever som ibland inte setts på flera år.

Vi tackar Norrala-Trönö församling för gott samarbete i samband med utställningsveckan och den nya tanken med att upplåta kyrkan till en fotoutställning.

Birgit Lundgren
hembygdsföreningens fotogrupp
Foto: Marie Sundberg

Det var stort intresse för att se om man kände igen någon på de gamla korten.

Nöjda med att så många besökte utställningens första dag var Birgit Lundgren, Jan-Eric Berger och forskaren/föreläsaren Matts Dahlkwist.

Sprickorna i helvetet hoplimmade och Jesus rengjord

Många undrade nog varför det syntes ljus från fönstren i gamla kyrkan på kvällarna i november. En del såg säkert också en bil som kom dit på dagen och körde därifrån sent.

Det var två målerikonservatorer som på denna mycket kalla arbetsplats var sysselsatta med att varsamt återställa en del skador på kyrkans två stora målningar. Den ena, **Yttersta domen** signerad C. F. von Cöln 1739, troligen renoverad det året eftersom den finns i inventarielängden redan 1728, hänger på norra väggen. Den visar just vad den heter, målarens föreställningsvärld kring vad som kommer att ske på den yttersta dagen. Har du inte sett den? Besök gamla kyrkan och beskåda ruskigheterna.

Den andra tavlan föreställer **nattvarden** och hänger över altaret på kyrkans östra vägg. Redan i början av 1700-talet är den nämnd i inventariearkiven. Konstnärens identitet är oklar, men det anses inte osannolikt att även denna skulle kunna vara målad av von Cöln.

Jag åker och träffar konservatorerna en dag när kylan biter ordentligt. Det är Eva Järnerot och Hannah Aleryd Berg från Pictor Målerikonservering AB i Stockholm, som iförda pannlampor och tjocka arbetskläder i flera lager, sitter uppflugna på byggställningar framför varsin målning. Eva håller på att reparera sprickor i ”yttersta domens” texttavla och i kanten mellan ram och målning, medan Hannah försöker avlägsna, eller åtminstone någorlunda tona ner, fläckar av guano från ”nattvarden”.

Det är mest den sortens åtgärder de är anlitade för att utföra, rengöring av fläckar och limning av sprickor. Men om den vita grunden under färgen skymtar fram här och där, kan det kamoufleras med lite akvarell i lämplig kulör, berättar Eva.

Sprickbildning i målningarnas ytskikt är oftast ett resultat av att gammalt bindemedel brutits ner, vilket i sin tur har med bland annat ogynnsam temperatur och luftfuktighet att göra, samt tidsfaktorn.

Just den här gången är det bara målningarna som ska åtgärdas, men Eva kastar intresserade blickar mot triumfkrucifixet på södra väggen, kyrkans äldsta föremål från 1400-talet. Det skulle hon gärna ta itu med, säger hon.

Text & foto: Marie Sundberg

Nytt lim injiceras i sprickbildningarna, så att ytfärgen varsamt kan tryckas tillbaka på plats. Här krävs stadig hand och skarp blick, samt tålamod. Eva är inte så känslig för kylan, och arbetar utan vantar. Det blir många timmar på pallen om dagarna. Bredvid står verktygslådor med både redskap och vätskor av olika slag.

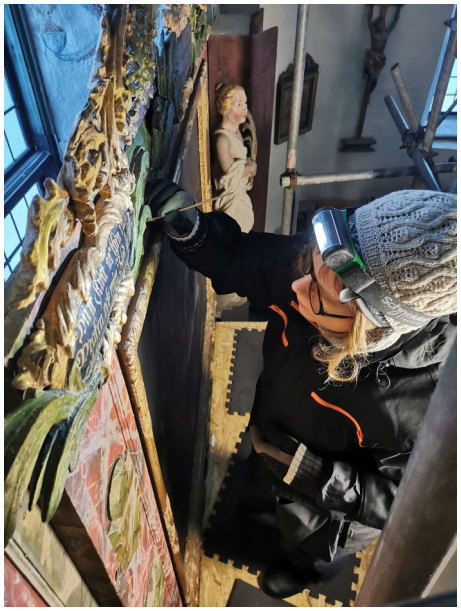

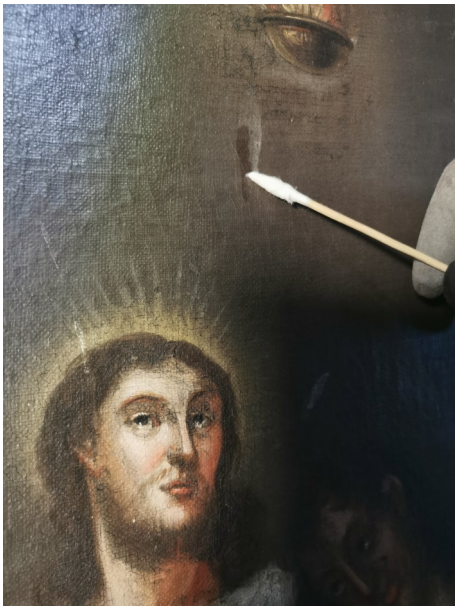

Många är de fåglar som flugit in i kyrkan, tagit en vända till altarfönstret och därvid släppt små visitkort på tavlan nedanför. Här håller Hannah på att med en topspinne indränkt i skonsamt rengöringsmedel, försöka befria Jesus och lärjungarna från de värsta föroreningarna. Hannah har vantar, och avslöjar att på fötterna sitter sockor med elslingor i. De håller fötterna behagligt varma trots minusgraderna i kyrkan.

Om man vill bli konservator kan man i Sverige studera tre år vid Göteborgs universitet, konservatorsprogrammet. Om detta står bland annat att du får *”[...] kombinera konstnärligt intresse och handlag med naturvetenskapliga och kulturvetenskapliga kunskapsfält. Du lär dig hur man undersöker, vårdar och bevarar kulturföremål, interiörer och byggnadselement.”*

Solkraft till brandstationen

Dagarna blir längre och solen värmer mer och mer. Det har aldrig installerats så mycket solenergi som nu. Solceller levererar ungefär en procent av Sveriges el, men det ökar väldigt snabbt.

Det är tråkigt med de höga energipriserna, men vi har en spännande utveckling där fler och fler tar kontrollen över sin elanvändning och bestämmer sig för att bli elproducenter. En massa bra tips om vad du själv kan göra hittar du på

www.energimyndigheten.se/varje-kilowattimme-raknas

Vill du vara med och bidra till solcellsanläggningen på brandvärnets tak? Se rutan nedan.

Anders Tång, TEF

Foto: Trönö brandvärn

Vill du bidra till solelanläggningen på taket till brandstationen?

Betala för så många andelar du vill till Trönöbygdens **BG: 5125-0298**.

Märk insättningen med *Solel*.

Pris per andel:	600 kr
Brons:	3000 kr
Silver:	6000 kr
Guld:	10000 kr

Alltså, om du köper fem andelar når du bronsnivå.

Namnen på dem som bidragit kommer att sättas upp på en skylt på brandstationen. Där anges också brons-, silver– och guldgivare. Om du *inte* vill synas på anslaget kan du förstås säga till om det!

TEF

Larm för Trönö brandvärn under de senaste tre månaderna

• sanering av dieselläckage utanför ICA • assisterat ambulansen vid olycka • två automatlarm

Landsbygdsutvecklingsplan – Dialog på G!

Inför den landsbygdsutvecklingsplan som håller på att tas fram var representanter från Söderhamns kommun ute på en dialogrunda till sju bygder under hösten 2021.

I Trönö var ca 15 personer med och sade sin mening vid mötet, och nu är det dags igen. Utifrån dialogrundan har en samrådsversion tagits fram, som vi ska tycka till om. Beslut som gäller Trönö kommer att tas antingen vi tycker till eller inte, så det är viktigt att vi säger vår mening för att påverka dem. Och denna plan kommer att gälla i många år framöver!

Man slår till exempel fast att ”En stark landsbygd bidrar till att utveckla kommunen i alla delar. En väl fungerande kollektivtrafik och gång- och cykelvägar är en nödvändig förutsättning för att tillgängliggöra dessa värden.”

Tycker du att vi har en väl fungerande kollektivtrafik? Har vi de nödvändiga gång- och cykelvägarna? Finns fler områden som behöver fungera för att Trönö ska vara en stark landsbygd? Tycker du att vi är starka redan nu, men att vi inte blir lyssnade på och att våra erfarenheter inte tas tillvara? Vad kan bli bättre? Och hur? Och – vad är bra och ska bevaras?

Liksom tidigare kommer Trönöbygden att samordna och författa ett gemensamt förslag för alla som vill vara med och lämna ett sådant. Men var och en kan förstås också lämna egna förslag. Det finns tid att tycka till fram till den 30 april.

Samrådsförslaget finns att läsa på ICA, och att låna hem från Bystugan. Det finns också som digital version, att ladda hem eller läsa interaktivt på www.soderhamn.se. Skriv in landsbygdsutvecklingsplan i sökfältet.

Lena Åkerlind

Vi ses **torsdag den 2 mars kl. 18:30 – 20** på IOGT Enighet, då vi har möjlighet att diskutera planförslaget med representanter för Söderhamns kommun.

Massor att göra på dagarna

Onsdagsgruppen i full verksamhet. Gruppen är en aktivitet som Svenska kyrkan i Norrala Trönö arrangerar och till höger i bild syns ledaren Marie-Louise Tynong.

Onsdagsgruppens yogagympa under ledning av Christina Nyström till vänster. Det är en snäll, mjuk och välgörande motionsform som man sitter ner och utför.

Tisdagsgruppen är väl känd för de flesta, men det finns också andra regelbundna vardagsaktiviteter för vuxna i Trönö. De flesta dagledigа är pensionärer vilket gör att många har passerat 65, men inte alla. Det finns i Trönö ett varierat utbud av gemenskap i olika former och grupper.

På tisdagar medan Tisdagsgruppen spolar is, skottar snö eller sandar längs Åstigen, spelas från kl. 10.30 **bingo i församlingshemmet** med SPF Seniorerna som arrangör. Då samlas 15 – 20 personer, de flesta kvinnor, för att se vilka som har turen med sig just i dag. Vinster är livsmedel som inköps för samma summa som de försålda brickorna inbringat. Ann-Kristin Karlsson och Britt Byström sköter utropen och ansvarar för att hålla ruljangsen i gång.

Senare på tisdagar, kl. 16 – 17 samlas ca 15 personer för **gymnastik i skolans gymnastiksal** under ledning av Märta Olhem i SPF:s regi. De flesta är kvinnor med en ungefärlig medelålder på drygt 70 år. Märta leder ett väl genomtänkt program så att alla muskelgrupper ska få sig en duvning med stretch, böj, tänj och balansövningar. Alla gör det man förmår och det räcker gott. Om du undrar över något – kontakta Märta, tfn 076-8278316.

Varje onsdagsförmiddag har **vävföreningen öppet hus** i sin vävstuga på andra våningen i Bystugan. Där finns ett antal vävstolar som medlemmar kan boka in sig på, för att när andan faller på väva handdukar, gardiner, gubbatäcken med mera. På onsdagar finns alltid några kunniga vävare på plats för att hjälpa dem som har kvar att lära i vävandets konst eller vill se vad som är på gång och prata en stund. Föreningen består nu av ca 15 kreativa medlemmar i åldrar från 45 år och uppåt, de flesta bosatta i Trönö. Nu är alla kvinnor, men till för några år sedan fanns en man som medlem.

Intresserade är välkomna en onsdagsförmiddag eller att ringa Marianne Foberg, tfn 070-6768736 eller Kerstin Olsson, tfn 070-2443176.

När vävstugan stängt för dagen samlas **Onsdagsgruppen** klockan 13.00 i församlingshemmet, i kyrkans regi. Den kan sägas vara en fortsättning på syföreningarna som förr i tiden förekom på flera ställen i socknen. I början av 2000-talet startades en högläsningsgrupp på initiativ av vår präst Krister Bohman, med tanken att läsa högt för varandra ur en bok. När Marie Louise Tynong läst ut den första boken skedde en kursändring, och tiden användes i stället till handarbeten och

Några ur gympagänget, från vänster Marianne Westin, ledaren Märta Olhem, Marianne Ståleborg, Inger Lindkvist, Eva Lisa Linde.

Bingoutroparen Ann-Kristin Karlsson har ordning på numren, medan Elsy Larsson, Greta Larsson och Laila Eriksson i bakgrunden hoppas på vinst.

Tre väverskor vid en varp, från vänster Inga Ehrin, Kerstin Olsson och Marianne Foberg.

Hembygdsföreningens fotocirkel med från vänster Börje Bergman, Jan Frid, Stig Nilssson, Ann-Gerd Tång, Margitta Skavsjö samt med ryggen mot kameran Elisabet Stockhaus.

samtal. Det är nu 15 kvinnor som deltar, något manligt intresse har inte synts till, men de är inte alls portade på något sätt. Strumpstickorna klirrar under samtalens gång och före jul förfärdigades flera kassar med stickade och virkade plagg för behövande i Ukraina. Ett spontant och angeläget arbetsprojekt, där alstren nu bör ha nått passande mottagare. Hjärtat och omtanken finns också med i det praktiska arbetet med att hjälpa varandra, med stickmönster, goda råd och att reda ut hoptrasslade garnknutar. Förbjudet på onsdagsgruppen är prat om sjukdomar och elakt skvaller, i övrigt kan det mesta ventileras.

Dagen avslutas med ett yogainspirerat gympapass, i huvudsak sittande, som leds av Kristina Nyström. Intresserad? Kontakta Marie-Louise Tynong, tfn 070-5413992.

Varje torsdag kl. 13 är det samling på Västergårn, jämna veckor med SPF:s **Trönöminnen** då vi samlas vid det rymliga köksbordet och pratar om gamla Trönö. Det är utan uppgjort program, men ofta finns några trådar att nysta i, kanske via gamla tidningsurklipp eller något fotografi. På senare tid har socknens gamla lador ibland varit på tapeten. Deltagarna är både kvinnor och män, vissa bor i Trönö och andra återvänder till barndomens Trönö för gamla minnen som ofta kommer till nytta i bygdeforskningen. Elisabet Stockhaus och undertecknad håller i trådarna.

Samma ledare som har hand om Trönöminnen, lotsar de **ojämna veckornas fotocirklar** i hembygdsföreningens regi, då vi håller till en trappa upp på Västergårn. Där finns hembygdsföreningens fotosamlingar, skanner och dator. Gruppen har en kärntrupp om 5 – 6 personer, men andra kommer vid enstaka tillfällen med foton för skanning eller frågor. De gamla fotografierna kan användas i byaböcker, almanacka eller annan dokumentation i Trönö hembygdsförening. En hel del foton har digitaliserats på Dibis, och en fortsättning planeras. Föreningen tar mycket gärna emot gamla fotografier från bygden som annars riskerar att slängas eftersom ägarna inte längre vet vilka fotona föreställer. Det händer ofta att fotogruppen känner igen personer som levde i bygden för hundra år sedan eller mera. Nu jobbas för högtryck med utställningen med skolfoton från bygden, som plockats fram av de gamla eleverna och deras ättlingar. Ett angeläget arbete för framtiden med att visa hur namngivna skolbarn och lärare såg ut för 100 år sedan.

Alla ovanstående aktiviteter utvecklar, berikar och gagnar både bygden och deltagarna själva. Funderar du över något? Hör av dig eller dyk upp och kolla själv.

Text & foto: Birgit Lundgren

Foto: Alf Pallin

En Trönölada av ett lite annorlunda slag, som nu tillhör Mats Widén i Daglysa, hukar under björkarna vid kanten av Trönöån. Den här typen av snedlador byggdes vid mitten av 1800-talet och många finns i Söderala.

År 1864 kom Jonas Söderblom, bondson från Söderala till Trönö som socknens komminister. Några år senare drabbades hela Norrland av missväxt och under dessa år skötte Jonas själv prästbostället, som den här ladan tillhörde på den tiden. Kanske var det Jonas Söderblom som tog hit en Söderalalada från sitt föräldrahem i Orsta? Kanske var lille Nathan också med som hantlangare när ladan sattes upp? Hur det var får vi nog aldrig veta, men gissa kan man alltid.

Ladan är i alla fall ett kulturarv från tiden före hötorkar och ensilagebalar och väl värd att vårda. Det finns fler intressanta lador i Trönö även om de med åren blir allt färre.

Är du intresserad av att delta i att utforska bygdens lador? Hör av dig till Birgit Lundgren, tfn 076 – 795 54 92 eller Elisabet Stockhaus, tfn 070 – 375 27 16.

När klockorna ringer sjunger luften

Text & foto:
Marie Sundberg

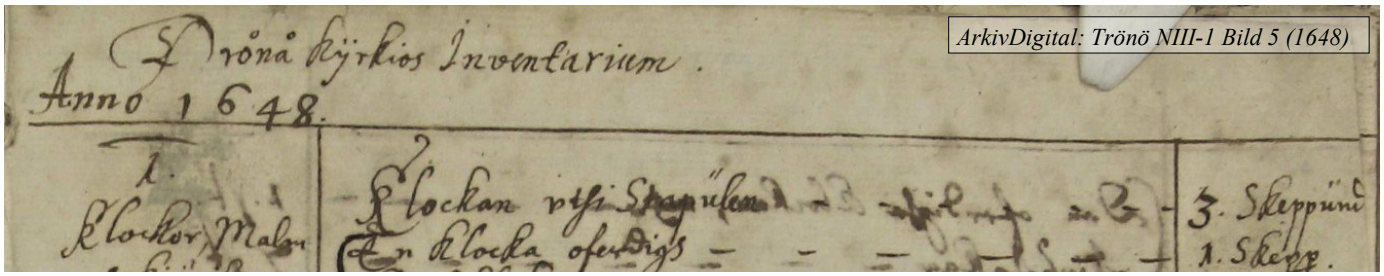

Trönå kyrkios Inventarium Anno 1648. Klockor, Malm […] Klockan uthi Stapulen _ _ _ 3 Skeppund. En Klocka oferdigh _ _ _ 1 Skepp.

Det var lördag 30 juni 2018, och Söderblomspelet gav sin andra föreställning för sommaren efter premiären dagen innan. Vi hade tagit oss igenom första akten och pausen, och var inne i första scenen i akt två. Många av oss medverkande var på ”scen”, det vill säga atriet vid Trönö kyrka, där halva ytan upptogs av en uppbyggd publikläktare.

Plötsligt, mitt i replikväxlingarna och agerandet, rasslade det till uppe i tornet, luckorna öppnades och kyrkklockorna började dåna.

– Varför ringer det? teaterviskade en ung aktör vid min sida.

Jag tänkte snabbt. Lördag. Klockan är sex. Det är helgmålsringning. Inställd med timer, jäklar.

– Det kommer att hålla på en bra stund, väste jag tillbaka.

Efter ett par minuter då vi bara stod och väntade, eftersom inga ord skulle höras till publiken i ljudet av klockklangen även om vi hade skrikit, började de professionella skådespelarna på balkongen ovanför atriet gå ur karaktärerna och dra på munnen. Till slut log alla, både publik och medverkande.

Efter fyra minuter slutade det, några enstaka klämtningar och luckor som stängdes, och vi kunde fortsätta.

Till följande lördag var timern avaktiverad. Det var framför allt Tomas Bolme som spelade Jonas Söderblom tacksam för. Han låg nämligen i en säng redo att bli inrullad till nästa scen, och sängen befann sig i rummet rakt under tornet när klockorna drog igång. Klangen förstärktes ordentligt av studsandet runt tegelväggarna, och händerna för öronen gjorde inte så stor nytta. Det var långa fyra minuter, tyckte Tomas.

Jag älskar kyrkklockor. De sjunger, tycker jag. De sätter kyrkmurar och själar i svängning, och deras vibrationer når över milsvida sträckor när vinden ligger på. En klang av evighet. **Helgmålsringning**, det som blev ett oplanerat inslag i vår teaterföreställning, är en gammal böneringning som markerar att helgen går in. Söndagsdygnet enligt det kristna sättet att se, sträcker sig från klockan 18 lördag kväll till 18 på söndagen. Hur länge traditionen har funnits är oklart, men den är känd från medeltiden. Kanske introducerades den redan under 840-talet, då Sveriges första kyrkklocka troligen togs i bruk i Birka kyrka på ön i Mälaren, där den franske ärkebiskopen och missionären Ansgar då hade grundat landets första kristna församling.

Ett av Sveriges televisions mest långlivade program är just helgmålsringningen som vi kan se varje lördag afton, och på radion har den sänts sedan 1930-talet.

Men klockorna ljuder ju vid fler tillfällen. När och varför?

De kallar till gudstjänst, oftast klockan 11 på söndagarna. Då rings det i regel både en halvtimme och en timme i förväg också, för att påminna människor om när det är dags att ge sig iväg. Om tacksägelse för bortgångna församlingsmedlemmar uttalas under gudstjänsten, rings det någon minut för att hedra och minnas dem. Man ringer till dop, bröllop och begravning, och vid sistnämnda även själaringning efter ceremonin.

Klockorna ringer också av gammal hävd för att påkalla uppmärksamhet då något allvarligt eller anmärkningsvärt inträffat. För kanske femton år sedan när jag var på hundpromenad utmed gamla landsvägen vid Hamre, kom jag i samspråk med Gösta Bergman utanför huset där han bodde. Han berättade om den där fredagsmorgonen för länge sedan, 1 september 1939, när kyrkans klockor började ringa. Då förstod alla att det sedan en tid hotande andra världskriget hade brutit ut. Alla kyrkklockor i hela landet ringde i sorg. Nästan sex år senare lät de på nytt sin klang ljuda över stad och land, nu i glädje över freden.

Förr, innan det fanns telefoner, var kyrkklockorna det snabbaste och mest effektiva sättet att påkalla uppmärksamhet bland bygdens folk till exempel när eldsvåda i en gård brutit ut, eller skogsbrand härjade.

Efter kungligheters bortgång har nationella ringningar ägt rum, senast då kung Gustaf VI Adolf avled 1976. När Olof Palme hade mördats 28 februari 1986 ringdes i alla kyrkors klockor en kvart på morgonen den 1 mars.

Någon minns säkert prästen i Jönköping som blev omskriven i maj 2022, då han satte igång klockorna i sin kyrka för att störa koranbrännaren Paludan, som fått tillstånd att elda upp islams heliga skrift på torget utanför kyrkan.

Stora klockan i Trönö, med sin historia skriven i metallen. På andra sidan finns ett bibelord från Jeremia 29: 11-14 om välgång, framtid och hopp. Båda klockorna har inskriptioner på båda sidor, och det som står där är valt av dåvarande Trönöprästen Krister Bohman.

Prästen anmäldes för ”störande av ordning” men friades senare från misstanke om brott.

I en del församlingar utför man själaringning när någon dött, om de anhöriga så önskar. Det sker då vanligen en vardag, oftast kl. 11, och håller på i tio minuter. Själaringning var förr en betydligt mer komplex procedur med olika ringningar för män respektive kvinnor, och beroende på hur högt uppsatt personen var.

På sina håll ringer man vardagar kl. 21 en stund, en äldre sed för att markera att arbetsdagen är slut. Och på många ställen, bland annat i min dopkyrka i Småland, klämtas tiden; vid heltimme det antal slag klockan visar samt däremellan ett slag för en kvart, två för en halvtimme och tre för trekvart.

Och de ringer på nyårsnatten, många, många kyrkklockor i hela Sverige. När jag står utanför mitt hem vid tolvslaget och hör klockorna i Trönö kyrka börja sjunga, fylls jag av jubel.

Om klockorna i Trönö finns en del intressant att läsa. Den tidigaste anteckningen jag har funnit är från en inventarieförteckning 1648, där det anges att en klocka i malm som vägde tre skeppund*, hängde i klockstapeln. Detta var sannolikt den som senare benämns ”lilla klockan”. År 1728 står det att den var omgjuten 1630. I förteckningen 1742 anges att den gjutits om både 1730 och 1731 av Gerh. Meyer, Stockholm och hade följande inskription från tredje omgjutningen år 1731:

> *Til Trönö kyrckios tiensst urminnes är jag guten, men som och bättrat Gud jag thetta år warrt bruten. Ty göts jag åter om thet år som följer på. Och månde hjelp ther til af archi stiftet få. Lars Elvik war tå här församblingarnas herde och sacellanen Per Bolinder som mig wårde. Kyrch värd Ion Gustafsson ifrån Daglysa by, samt hans camerad Ion Ionsson uti Fly.*

Ordet *urminnes* i texten tyder dock på att den var betydligt äldre redan vid den första anteckningen 1648. För varje omgjutning har metallmassan ökats på, och vikten var 1748 hela 4 skeppund. Klockan kallades från 1728 den ”större”, då den växt om sin partner. Sistnämnda kan vara den klocka som 1648 benämndes ”ofärdig” och endast vägde 1 skeppund. Färdiggjuten blev den alltså tyngre än dåvarande ”stora”. År 1650 har denna gjutits till 3 ½ skeppund, och kallades länge för den större klockan.

Den sista dokumentationen jag har hittat om de gamla klockorna i arkiven är från 1754. I Erik Salvéns skrift om Trönö gamla kyrka finns dock en senare uppgift om att dåvarande större klockan var omgjuten både 1809 och 1830:

> *Pator: Prosten Sven Norell Comminister: Paul Hofren Klockare: M. Sterzell. Kyrckovärdar: Gustaf Larsson i Långbro, Nils Svens son i Trönbyn. Trönö kyrckoklocka tredje gången omgiuten med till ökning af 1 Skp. 8 L. År 1830. Pehr Linderberg.*

** 1 skeppund motsvarar 136 – 194,5 kg beroende på vilket sammanhang det gällde. Det är oklart vilket mått kyrkklockorna vägdes med.*

Jag lägger handen på den, känner dess svala kropp där miljoner toner bor. Knackar på kanten och hör den nynna sitt långa F genom tusen kilo malm. När den får sjunga på riktigt, då kläppen slår an, flödar övertonerna som en glädjekör. (Foto: Daniel Larsson)

När nya kyrkan togs i bruk 1895 flyttades klockorna till det höga tornet där. De hördes vida omkring enligt vittnesmål. Det var ju klockornas uppgift, att höras över hela bygden ända till de yttersta byarna (men frågan är väl om Rönningen och Grubbe kunde höra).

Drygt hundra år senare, i november 1998, brandhärjades kyrkan. Elden stod som en masugnslåga upp genom tornet, och klockorna förångades i hettan. Resterna återfanns efteråt sammansmälta till en metallklump på marken nedanför.

År 2001 när den ny-nya kyrkan invigdes, fanns splitter nya klockor i tornet. De är gjutna av Bergholtz klockgjuteri i Sigtuna i 80 % koppar och 20 % tenn, den klassiska klockmalmen. Den större väger 1000 kg och är stämd i slagtonen F och den mindre, 600 kg, är stämd i Giss (en liten ters för den som är intresserad), vilket gör att de klingar väl tillsammans. De är helt maskinellt elektriskt styrda, antingen med timer eller manuellt via knappar på en panel inne i kyrkan. Fjärran är de dagar då klockaren handringde med ett rep. För övrigt var det hårda bud för klockare och präst enligt en gammal kyrkobalk (Västgötalagen ca 1220):

”*Hänger klocka i kyrkan, faller i huvudet på en man, böta skall socknen därför nio marker [---] om han bane får. Faller klockan ute ner i huvudet på en man, böta skall socknen marker tre, om han får bane därav. Faller i huvudet på prästen eller klockaren, försvara skall han sig själv.*”

forts på sidan 18

ArkivDigital: Trönö LIa:1 Sida 41 (1754)

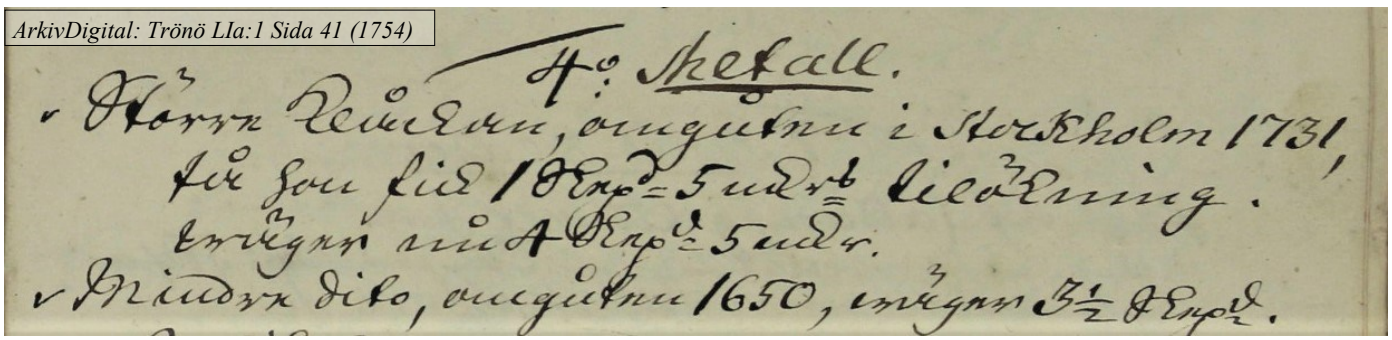

Söderblomsklockan är ingen kyrkklocka i egentlig mening, men förtjänar sin plats i historien.

Stapeln vid gamla kyrkan stod klocklös från 1895 då nya kyrkan invigdes. Ärkebiskop Nathan Söderblom föddes som bekant i Trönö och tillbringade sina första sju år här, där fadern Jonas var komminister. Nathan Söderblom avled 1931, ett år efter att han mottagit Nobels fredspris.

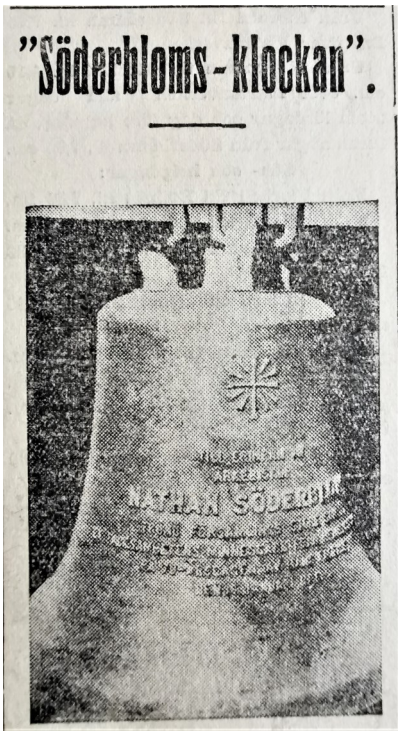

(Bild ur Söderhamns Tidning januari 1936)

År 1936 fick stapeln en ny klocka, donerad av Gästrike–Hälsinge hembygdsförbund till minne av Nathan Söderblom Denna är, liksom de nuvarande klockorna i Trönö kyrka, gjuten hos Bergholtz klockgjuteri i Sigtuna och väger 500 kg. Inskriptionen lyder:

Till erinran av ärkebiskop Nathan Söderblom, Trönö församlings store son. En tacksamhetens minnesgärd från hembygdens folk på 70-årsdagen av hans födelse den 16 januari 1936.

och på andra sidan:

”Gud är till, outgrundlig, men vår enda tillflykt.” (N. Söderblom)

Söderblomsklockan rings på det gamla sättet, med rep. Numera syns inte inskriptionerna längre., en rengöring behövs.

Under många år ringdes det i Söderblomsklockan på Nathans födelsedag den 15/1 (inte den 16:e som det står i tidningsartikeln) och dödsdag, 12/7. Statens fastighetsverk har nu konstaterat rötskador i bärande delar och ska reparera den gamla 1500-talsstapeln. Fram till dess är det ringningsförbud, eftersom vibrationerna kan få hela konstruktionen att rasa. Men så småningom ska vi få höra klockan ljuda igen och glädjas. För en klocka måste få sjunga!

Tack till
Elisabet Stockhaus, för gamla tidningsklipp
Bo Bergholtz, för fakta om nya kyrkklockorna i Trönö

Källor

https://sv.wikipedia.org/wiki/Kyrkklockans_historia
https://sv.wikipedia.org/wiki/Kyrkklocka (besökta 2023-02-18)
ArkivDigital
https://www.expressen.se/gt/kultur/varfor-ringer-vi-till-helgmal/ (besökt 2023-02-08)
Klockstaplar i Skara stift, en pilotstudie 2012-2014, timmermännens perspektiv (2014) s. 20 och 22

DIN ELEKTRIKER !

elia

Vi utför alla typer av el, tele, data och fiber samt servicejobb.

Vi har c:a 16 st montörer och två arbetsledare som gärna kommer ut och tittar på jobb och lämnar förslag på hur det ska utföras, samt pris.

Gunnar Schewelius
gunnar@elia.x.se

Tel 0270-16000

elia.x.se

Anders Holgersson
anders.holgersson@elia.x.se

Rymlingen åter på plats – fast förankrad

Ni minns gamla kyrkans kyrktupp som var ute på flygtur, gick i backen för drygt ett år sedan och blev omhändertagen innan han hann ut på flera egna äventyr.

Han har ju ett antal år på nacken i en utsatt position med väder och vind och har dessutom vid något tillfälle under åren blivit skjuten. Han har varit i Uppsala för hälsokontroll och efter en invändig uppfräschning är han nu åter tillbaka på taket. Skotthålet finns kvar och tydligen håller han skytten om ryggen och har inte berättat något om hur det gick till. Så går det ju till nu för tiden.

Han har fått ett nytt träfundament på taket att sitta stadigt i, så nu får vi hoppas att han håller sig hemma framöver, men vi får hjälpas åt att hålla koll.

Birgit Lundgren

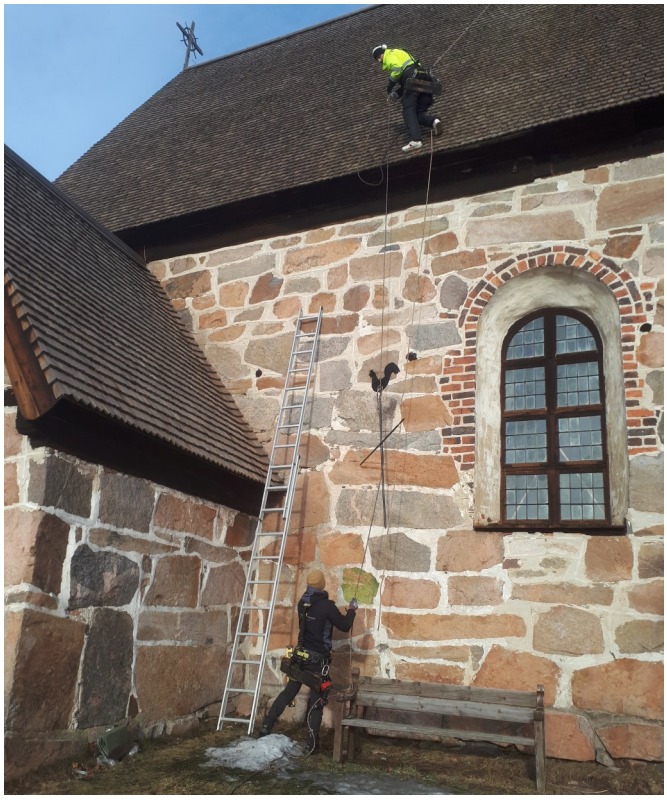

När man råkat få med sig en för kort stege.

När man till skillnad från en tupp inte har vingar.

Det finns drygt 600 kyrktuppar i Sverige. De sägs symbolisera vaksamhet och beskydd. Många är förgyllda och utsirade, men vår Trönötupp är platt och i svart järn. Tuppen är en symbolisk kyrkväktare som vakar över församlingen. Vindflöjen vänder sig med vinden, för då vänder den sig även mot ondskans krafter, detta enligt *www.svenskakyrkan.se/kyrktupp*

I väntan på luftfärd tillbaka till ”pinnen” på kyrkans tak. Skotthålet av okänt ursprung är välbevarat.

Det var i januari 2022 som tuppen flög från sin plats och damp ner i backen, där han återfanns ordentligt nerkilad i tjälen.

Hälsinge Takspån AB anlitas av Statens fastighetsverk (SFV) för sådana här jobb och det var Nermin Fernqvist (till vänster) och Petter Klasson (till höger) på bilden som utförde arbetet.

De gamla tallarna vid Långbro fäbod

Text & foto:
Alf Pallin

Den Gamle, med en omkrets på 2,7 meter och minnen från 1600-talet.

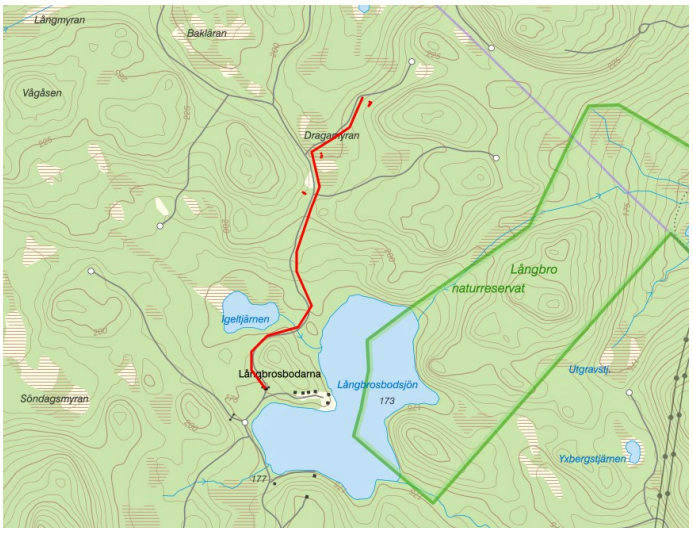

Sträckan där tallarna i texten växer är rödmarkerad. Karta från https://www.lantmateriet.se/sv/kartor/

Då, i nådens år 1672 för 350 år sedan, tog Sveriges 17-årige konung Karl XI över styret av Sverige efter flera år av förmyndarregering. **Nu,** år 2022 i Trönö socken vid Långbros fäbod, växer några ca 350 år gamla tallar som började sin levnadsbana ungefär vid den tiden.

Norr om Igeltjärn ser jag den, strax innan avtagsvägen mot öster. Trädet är verkligen imponerande. När jag kramar den grova stammen sprider sig en varm känsla i kroppen, jag fylls med energi och känner historien genom hundratals år. Den tjocka barken, en pojkdröm att tälja barkbåtar av. På marken ligger flera grova, vackert vridna grenar som inte klarat tyngden från snörika vintrar. Mäter omkretsen och måttbandet visar 2,7 meter. Innan jag lämnar i ödmjukhet, tittar solen fram i en liten lucka i molnen, så vackert med trädets krona mot en himmelsblå oändlighet.

Tänker på de träd, de systrar och bröder som växte upp samtidigt, vad blev det av dem? Ser inga spår efter dem, inget som berättat något. Den nuvarande generationen träd i 50-årsåldern som nu växer kring ”Den Gamle” är bara små, små barn. Ett flygfoto från ca 1975 visar på ett hygge från platsen.

Efter Dragarmyren, nära vägen i myrkanten, står en till imponerande ”gamling”. Början på en något tillplattad krona, hängande torra vridna grenar vittnar om dess ålder. Stammen har börjat luta något mot en yngling i hundrafemtioårsåldern, men ändå så rak i ryggen, inte böjd utan stadigt förankrad med sin djupa pålrot. Så kärleksfullt omfamnande det ser ut med grenarna, likt en far som håller om sin son. Stryker lätt med fingrarna över den tillplattade pansarbarken när jag går fram och mäter omkretsen, måttbandet visar på 1,9 meter.

Följer vägen bort från myren, till vänster öppnar sig ett hygge där små bäbisar till tallar är planterade. Till höger om hygget, alldeles intill vägen med 20 meters mellanrum, står ytterligare två, stolta, vackra, flerhundraåriga tallar, och hälsar mig välkommen. Den jag först kommer till har nedtill vid basen, nära marken, bildats några kraftiga rotben med en liten vril/knosa. En bit upp på stammen sitter också en betydligt större sådan, en dröm för slöjdare att snida till vackra skålar,. För mig ger det en särskild skönhet till trädet. Mäter omkretsen på vriltallen till 2,75.

Vid nästa gamling visar måttbandet 2,3 meter. Träden härom-kring består av ynglingar i 80 – 90-årsåldern. Det finns spår efter tidigare generationer som berättar om en storskog och om bränder som drog fram i området för 150 till 200 år sedan. Har hittat uppgift om att Trönö år 1822 drabbades av omfattande skogsbränder. Ganska gott om vackra gamla tjärvedstubbar, delvis kolade, går att se här och i stora delar av socknen. Den kolade veden är substrat för den sällsynta **kolflarnlaven.** Gör också ett fynd av svampen ***Lactarius musteus***, tallriska en rödlistad sällsynt art med bara ett fåtal rapporterade fynd från Hälsingland. Tallriskan som bildar mykorrhiza med tall växer solitär på torr mager tallskog, ofta påverkad av dimensionsav-verkning och äldre skogsbränder.

De här beskrivna tallarna växer med 700 meter mellan Den Gamle och den sista vid hygget**.** Finns det då flera tallar kvar från samma tid i socknen som överlevt avverkning och skogsbrand? Jag känner till några som växer ensamma, utspridda långt ifrån varandra. På höger sida av vägen ca 250 meter upp i backen efter vägen mot Sunnicksmyran, står en längs vägen som leder förbi Nordgrenarnas koja, på höger sida efter älgpasset med utsikt till havet. Förbi kojan nordväst om vändplan vid Norra

Vril eller masurknöl är en utväxt på träd, där träfibrerna går åt olika håll i stället för lodrätt.

Långbroåsen står också en, och i nordsluttningen Stor-Kattås rakt upp från Kattåsmyren växer också en. Så här ser det nog ut lite här och var i Trönöskogarna, med glesa förekomster av reliker från en svunnen tid som var och en bär på sin historia. För att i nutid finna tallar på 350 år och äldre som växer i något som liknar ett bestånd, är det på myrmarker samt bergens häll- och blockmarksskog du får leta.

En liten fundering – hur har skogen här vid Långbrosbodarna och i socknen förändrats genom århundrandena?

De ca 300 000 människor som befolkade vårt land vid medeltidens början åstadkom totalt sett liten påverkan på skogarna. Svedjebruk var vanligt och man behövde virke för att värma bostäder och till matlagning. När man på 1100-talet började bryta malm i gruvor och smälta det i hyttor för att framställa järn med hjälp av träkol, där kolet blev lika viktigt som själva malmen, då behövde man virke. Verksamheten växte särskilt under andra halvan av 1500-talet.

Under 1600-talet expanderade järnhanteringen kraftigt, åtgången på skog lämplig för kolning ökade. I mellersta och södra Sverige ökade befolkningen med påföljd att behovet av brännved, gärdsgårdsvirke och timmer för husbyggnad ökade stadigt. Men fortfarande sågs skogen som en i princip oändlig resurs. I det glest befolkade norra Sverige var människornas påverkan på skogen ännu väldigt liten.

Hur var det då ställt med skogarna i våra trakter vid slutet av 1600-talet? På en karta från 1699 över Trönö sockens byskogar finns Långbros fäbod upptagen. De grövre träden torde använts till uppförande av stugor för boende och ladugårdar för kreaturen samt till lador. Klenare träd användes till gärdsgårdsvirke och brännved. På flygfoto från omkring 1960 går det att se några av ladorna vid Långbro fäbod, finns det kanske några rester kvar i våra dagar?

Vid den här tiden, 1600- till 1700-tal, fanns vid vattendragen i Trönö också flera små sågverk som behövde virke. En bit in på 1700 talet fanns planer att anlägga ett järnbruk med masugn och hammare i Trönö som inte blev av. Om så skett hade det förbrukats en del skog till kolning med mera. Förmodligen var dock människans påverkan på skogen här i trakterna med dagens mått mätt ganska beskedlig. Största ödeläggelsen kom nog från de med vissa mellanrum återkommande skogsbränderna, vilka det fortfarande går att se tydliga spår efter. På sin resa genom Norrland noterade

En tjärstubbe med spår av brand.

Utsikt mot Grottsjön.

Carl von Linné de stora områden som brunnit och klagade över hur svårt det var att resa genom ett så vilt och otillgängligt landskap. Han reste dock inte genom Trönö utan höll sig närmare kusten, genom Norrala.

Trätjära hade länge varit en viktig exportartikel främst från landets sydligare delar. I början på 1800-talet, särskilt från 1809 då Sverige förlorade Finland i kriget mot Ryssland, tog tillverkningen av tjära fart i Norrland. Råvaran utgjordes i stor utsträckning av ymnigt förekommande torrtallar i de tidigare helt jungfruliga urskogarna.

Vid mitten av 1800-talet förvandlades främst de norrländska skogarna till guld, då den så kallade timmerfronten nådde Sverige. Den kom västerifrån från Norge där mycket av den åtkomliga skogen avverkats och skeppats till England. Örikets skogar var då sedan länge förödda i jakten på brännved, gruvstöttor och virke till att bygga hus och skepp av. Älvdal efter älvdal tömdes på värdefulla träd. Nästan inget vattendrag var för litet att utnyttjas för flottningen.

Det lär också ska ha flottats virke längts delar av Trönoån och Norralaån ned till kusten. Där väntade de nyanlagda sågverken som förvandlade virket till sparrar, reglar och plank i dimensioner som idag är omöjliga att åstadkomma.

Runt 1870 var Sverige världens största exportör av sågade produkter. Virket kom främst från den talldominerade urskogen, där träden var mellan 300 och 500 år gamla. Träden som överlevt många skogsbränder hade vuxit till en storlek som är sällsynt i dagens Sverige. Under några årtionden försvann de flesta av de här gamla jätteträden. Tallarna som nu står kvar vid Långbrosbodarna hade då en ålder på ca 200 år. Av någon okänd anledning lämnades de kvar.

I skogsbruket tillämpade man något som kallas dimensionsavverkning, där man enbart avverkade de största och mest värdefulla träden. För att undvika rötskadat virke kollade man träden genom att hugga in en bit på trädet vid basen, vid röta lämnades det kvar, vilket jag sett flera exempel på.

Förutom sågade produkter från skogen togs det ut specialsortiment som props, gruvstöttor, som i betydande utsträckning gick på export. Kolning förekom ganska frekvent i Trönöskogarna från en bit in på 1800-talet fram till början av andra världskriget. Det går att se lämningar efter kolmilor i stora delar av Trönö socken.

Det gick en vinterväg genom skogarna i Trönö över Långbro fäbod, Norrbodarna, Nybo fäbod och Järsjön in på Norralaskogen över Alebosjön och Losesjön via Krype fäbod till Plågan vid kusten, där det lastades ut på båtar. Det gick

forts. s. 22

Märke efter yxhugg för att kolla om trädet var rötskadat.

också hästforor med kol till Söderhamn, kol lastades även i kolvagnar vid Trönödals järnvägsstation i Långbro. Trätjära, ytterligare en produkt från Trönöskogarna från tidigt 1900-tal, hade troligen sin största omfattning under första världskriget.

Vid 1800-talets slut och början av 1900-talet kom nästa rusch. Nu var det inte bara de grova träden som avverkades, utan också de klena. Sverige var på väg att bli ett land inte bara med sågverk, utan också av massaindustrier och pappersbruk. Alla red på den efterfrågan som skapats av att man vid den här tiden lärt sig göra papper av trä, istället för som tidigare av linnelump.

Och timmerfronten förflyttades vidare österut, över Finland och in i Ryssland. Där befinner den sig än idag, hejdad av främst dålig infrastruktur. I det inre av Ryssland, i republiken Komi nära Uralbergen, finns därför fortfarande så gott som helt orörda skogar. Samma sak gäller i Sibirien – men där exploateras i stället skogarna österifrån av främst kinesiska intressen.

När vi nu går in på 1900-talet är tallarna vid Långbro fäbod i en ålder av ca 230 år, Oscar II är Sveriges konung och Sverige är i union med Norge. Industrialismen har satt fart, en ny tid är på gång. I skogen fram till andra världskrigets början var det fortfarande yxa, timmersvans och stocksåg som gällde. På 50-talet började det dyka upp stora tunga enmansmotorsågar. De ca 15 kilo tunga sågarna användes först enbart för kapning av stockar. För att transportera virkat från skogen var hästen allenarådande fram till en bit in på 1950-talet, då började det komma försök med ombyggda jordbrukstraktorer. Idag vet vi hur långt utvecklingen har kommit. Hästen stannade dock kvar och gjorde sin tjänst ganska länge. Flygfoton från 1960-talet visar att ganska mycket skog avverkats runt Långbrosbodsjön, liksom på bilder från 1980-talets början. I dag visar bilden på god återväxt på hyggena, med 50- till 70-årig skog. De mörka fläckarna med skog är övervägande i varierande ålder, från ungskog upp till 120-åriga bestånd. De ljusa fläckarna med hyggen är mindre. Nordost om sjön vid Långbro fäbod ned till Åtjärnarna visar flygbilden på ett extra mörkt område. Det är Långbro naturreservat, ett kuperat område med höjder mellan 170 och 240 m/öh. Där finns spår efter högsta kustlinjen av kalspolade, delvis skogbeväxta, hällpartier och strandvallar i klapper. Reservatet är på 154 ha med ett 150-220-årigt barrblandbestånd. Det finns också en aspskog av stor omfattning med naturvärden som här i Långbroskogen har få, om ens någon motsvarighet i länet. Områdets omfattande, aspdominerade skogar i blandning med talldominerade häll-och klappermarker är en mycket ovanlig naturtyp i länet. Skogarna är rika på sällsynta och hotade lavar.

Då jag arbetat som skogsarbetare i 17 år, huggare med motorsåg, har jag flera minnen från trakterna runt Långbro fäbod. Våren 1968 deltog jag i ett huggarlag på ett skifte nära Grottsjön. Vi blev skjutsade med VW-buss till Långbro fäbod där skogsbilvägen slutade. Då virket kördes ut med häst gick vi efter basvägen ca 2 km till huggningen fram och tillbaka. Minns hur vi på morgonen efter nattens minusgrader gick på hårt fast underlag, isklumpar som lossnat och mönster efter hästens hovar. På hemvägen när solen och dagsmejan gjort sitt, blött och slaskigt, fläckar av barmark där kälkarnas medar gått igenom. Vad härligt det var att gå där och känna sig skönt trött, lyssna till vårkänslor från mesar, talgoxar och domherre. I huggarbussen hem slumrade jag till, jag mådde bra, jag trivdes. Hästkörarna sov över i någon av stugorna och hästarna stod i stall.

I Söderhamns tidning 28 juli 1953 står att läsa om knektarna från socknarna i norra Hälsingland, hur de vandrade genom Trönö till Hälsinge regemente i Mohed. Från Grottsjön förbi Långbro fäbodar, ned genom Sterte till Daglysa och vidare över skogen till Mohed. Måhända var det samma sträckning knektarna gick, som basvägen jag gick, som nu är skogsbilväg upp till Grottsjön. Sjön vid vallen har tidigare hetat Malsjön på kartorna. Sjöns rätta namn kanske skall vara Marschsjön ty knektarna kallade fäbodvallen Marschvallen, de marscherade ju där förbi.

Ett minne till från slutet på 70-talet, också en huggning vid Långbro fäbod, denna gång ett skifte nordost om Långbrosbodsjön. Då åkte vi med huggarbussen på isen över sjön och virket kördes ut med skotare. Minns att jag var rädd att isen inte skulle hålla, så vi körde med öppen dörr. Allt gick bra.

Om du vill hälsa på gammeltallarna vid Långbro fäbod, följ kartbilden, passa också på att göra ett besök i reservatet.

Källor till artikeln är hämtade från *Söderhamns tidning* 1953, *Hälsingerunor*, tidigare nummer av *Trönötidningen*, *Skogshistoriska sällskapet* och *Länsstyrelsen Gävleborg*.

CAFÉ RUTAN
ÖPPET
Må–fre 7–19
Lördag 7–17
Söndag 9–17
ICA Trönö

Klara krisen – organisera i förväg

I slutet av januari hölls ett viktigt föredrag i IOGT Enighet. Rubriken var *Om krisen eller kriget kommer* och lokalen var fylld, vilket visar Trönöbornas engagemang när det gäller att tillsammans klara kniviga situationer som kan uppstå i bygden i händelse av samhällskriser, där krig är den värsta tänkbara. I fredstid kan nog så svåra situationer uppstå vid till exempel översvämning, snöoväder, elavbrott eller avbrott i näten för mobil/it. De svåra skogsbränderna i norra Hälsingland sommaren 2018 är ett näraliggande exempel.

Föredragshållaren var mycket kunnige Michael (Micke) Lindberg, Trönöbo som till vardags arbetar med räddningstjänst, samhällsskydd och säkerhet i Hälsingland, och även är chef för Trönö brandvärn.

När en bygd som vår ska klara krisen handlar det både om individuella och gemensamma åtgärder. Var och en har ett ansvar för att ha en hemberedskap, där man förväntas klara sig själv och eventuell familj minst en vecka. Det handlar om livsmedel, värme, ljus och inte minst vatten. Möjlighet att lyssna till radioutsändningar även om elen försvinner och batterierna tar slut är viktigt. Att ha kontanter hemma blir ovärderligt om banksystemet kraschar.

Men minst lika viktigt är att samarbeta. Vilka i byn behöver särskild hjälp? Vilka är sjukvårdskunniga? Var finns färskvatten? Hur kan vi ordna värmestuga, informationsplats, laddning för mobiler och säkra kontakten med omvärlden?

Trönöbygden ekonomisk förening planerar nu att arrangera studiecirklar för att alla intresserade ska kunna träffas och utbyta kunskaper, idéer och erfarenheter. Det kan handla om att kartlägga behov och att planera för hur vi möter dessa den dag krisen är ett faktum. Micke föreslår att man parallellt med en studiecirkel om hemberedskap, kan ha en arbetsgrupp som jobbar med de övergripande lösningarna som har med hela bygdens gemensamma kapacitet att göra.

Håll utkik efter annonsering/affischering om detta!

TEF

Om KRISEN eller KRIGET kommer ...
Är du förberedd?

Bild: Allmän, internet

Ukrainahjälpen från Trönö

Foto: Vita Moskal

De kom iväg till slut efter ombokning av färja på grund av att stormen fick båten från Nynäshamn att bli inställd. Med fullt lastutrymme körde de istället till Ystad, och kom ombord på färjan till Świnoujście i Polen lördag mitt på dagen. Därefter hade de nästan 80 mils körning till Ukrainas gräns, som de nådde söndag förmiddag. På plats lämnade de över sin last till den ukrainska samverkanspartnern. När denna tidning går till tryck söndag kväll, är de tre på väg hemåt igen.

Insamlingen inför denna resa gav snabbt full bil, 16 m^3, men till alla som vill skänka förnödenheter i framtiden meddelar Jan-Eric Berger att teamet kommer att göra fler resor. I krigets Ukraina är behovet av till exempel kläder, sovsäckar, batterier, hygienartiklar, vardagsföremål, och långtidshållbara livsmedel oändligt stort.

Många har sponsrat och bidragit på olika sätt för att hjälpresorna, två hittills, skulle kunna bli av. Norrala-Trönö församling har bland annat stått för lokal för insamlingen, Mats Persson i Kungsgården har lånat ut bilen och Elia har sponsrat bränsle. Därtill kommer många fler, både företag och privatpersoner, som har skänkt såväl materiellt som finansiellt.

Alla som ställt upp på olika vis kommer att tackas särskilt vid en grillkväll i Trönö kyrkas atrium, som Norrala-Trönö församling arrangerar den 29 maj.

Redo för avfärd fredag 17 februari, från vänster Fredrik Öhlander, Jan-Eric Berger och Garik Arut, alla boende i Trönö.

Plantbytardag plantloppis

Söderblomsgården

Lördag 27 maj kl. 12 – 15

Köp, byt och **sälj** trädgårdsväxter, plantor och sticklingar från både Söderblomsgårdens trädgård och/eller andra odlare i trakten.

Servering!

Vill du ha ett bord för försäljning av dina plantor, kostnadsfritt, kontakta Lena Åkerlind; tfn 070-3508066 eller e-post; *lena.akerlind@outlook.com*

Stoppa matsvinnet med ICA

Vi på ICA Trönö är väldigt måna om att så mycket mat som möjligt ska ätas och inte hamna i soporna.

Därför har vi nu startat ett samarbete med *Too Good To Go*. Det är ett sätt för oss att få möjlighet att sälja mat som annars skulle gått till spillo.

Vi påbörjade samarbetet för några veckor sedan och det har visat sig vara väldigt uppskattat. Som handlare är jag oerhört tacksam för att jag har så fina kunder som hjälper mig att besegra matsvinnet.

Det här är bara en liten förändring som gjorts i butiken under sista tiden, jag kan meddela er att det är ännu mer saker på gång!

Tack för att ni handlar för bygden, tack för att ni handlar för Trönö.

Too Good To Go

Too Good To Go är världens största matsvinnsrörelse som gör det enkelt för användare och företag att ta vara på överskottsmat genom att sälja den mat som riskeras att slängas i slutet av dagen, till nedsatt pris.

https://toogoodtogo.se/

Er ICA-handlare
Erik

ÅRSMÖTE 1

Föreningen

Söderblomspelet

Söndag 5 mars kl. 16. 00
Trönö församlingshem

Kaffe serveras.

ÅRSMÖTE 2

Trönöbygden

ekonomisk förening

Söndag 23 april kl. 15. 00
IOGT Enighet

ÅRSMÖTE 3

Trönö hembygdsförening

Söndag 23 april kl. 18. 00
IOGT Enighet

Holms
Bleck & Plåt
holmsplat@gmail.com
0270-100 71, 070-516 42 99

Allt inom byggplåt!

• Lägenhetsuthyrning • Fastighetsskötsel
• Snöröjning

Söderhamn 0270 100 71, 070 516 42 99

Söndagen den 23/4, på Världsbokdagen, passar vi på att återinviga vårt lilla bibliotek på Bystugan.

Vi i biblioteksgruppen har under en tid arbetat med att sortera böcker och sätta upp nya hyllor och nu är det dags att visa upp resultatet. Framöver hoppas vi på att ha bokcirklar, högläsning och andra trevliga sammankomster.

Öppet hus mellan kl. 15:00 och 18:00. (mellan TEFs och Hembygdsföreningens årsmöten)

Kl. 15:00 blir det högläsning för barn (0-6 år)
Kl. 16:00 är ni välkommen på bokprat. Vi tipsar varandra om bra böcker vi läst.
Kl. 17:00 blir det högläsning.

Varmt välkomna att fira Världsbokdagen med oss!

BOKHOLKEN på ICA-väggen har nya böcker!

Ta en titt, ta en bok! Behåll den om du vill eller sätt tillbaka den för någon annan att låna.

Biblioteksgruppen i Trönö

Barfotaprästen vill ha barn

Uppsättningen av sommarteatern ”Barfotaprästen i Trönö” om Jonas Söderblom söker barnaktörer. Ni ska vara mellan 6-7 år och 15-16 år.

Föreställningar planeras till första helgen i augusti 2023 i Trönö gamla kyrka.

För intresseanmälan och/eller frågor, välkomna att höra av er till Madelaine Thelin på 072 333 62 26.

J&A Hushållsservice AB

Service, reservdelar, tillbehör, maskinförsäljning

Köksutrustning, tvättmaskiner, diskmaskiner, kyl & frys

Återförsäljare av

EL-BJÖRN Kraft Ljus Klimat | Cylinda år efter år | PODAB Professionell tvättstugeutrustning

Jens & Arnes Hushållsservice AB
Jens Rehnvall
Telefon: 0270 160 80, 070 31 70 863

Mw's mat
Catering för alla tillfällen
www.mwsmat.se
Rengsjö

Smörgåstårtor & gräddtårtor
3-rätters menyer
Matlådor
Buffé

Catering för alla tillfällen!
Ring och beställ på 070—695 23 36
eller mejla *monica.westb@telia.com*

DET HÄNDER I TRÖNÖ

Tisdagar kl. 10.30: Bingo i församlingshemmet, eget fika (SPF).
Tisdagar kl. 16 – 17: Gympa i skolans gymnastiksal (SPF).
Onsdagar, förmiddag: Öppet hus hos vävföreningen i Bystugan, våning 2 (s. 14).
Onsdagar kl. 13.00: Onsdagsgruppen, församlingshemmet (s. 14).
Torsdagar kl. 13.00 : **jämna veckor** Trönöminnen, samtalscirkel i Västergårn (hbf)
ojämna veckor fotocirkel, Västergårn (hbf)

FEBRUARI

Sö 26 feb **”Ut i naturen”** bild och film i Rönningens bygdegård kl. 18.00. (s. 9).

MARS

To 2 mars **Träff om LUP** representanter från kommunen kommer till IOGT Enighet kl. 18.30–20.00 för att diskutera samrådsförslaget (s. 13) .

Sö 5 mars **ÅRSMÖTE: Föreningen Söderblomspelet** församl. hemmet kl. 16.00.

Sö 12 mars **Boken om Wij** uppstartsträff på Västergår’n kl. 18.00 (s. 8).

Må 13 mars **Månadsmöte SPF** församlingshemmet kl. 10.30, information från Swedbank och Fastighetsbyrån.

On 22 mars **”Ängeln i rummet”** en stund om Eva Dahlgrens texter och musik i Trönö kyrka kl. 18 (s. 28).

Lö 25 mars **Våffeldagen** firas i Rönningens bygdegård, mer info senare (s. 9).

APRIL

Lö 1 apr **Påskmat och dansmusik med SPF,** IOGT Enighet kl. 16.00, Lunkan spelar, mer info senare (*www.spfseniorerna/trono*).

On 19 apr **”En sång till modet”** en stund med text och musik av Mikael Wiehe Trönö kyrka kl. 18 (s. 28).

Sö 23 apr **ÅRSMÖTEN: TEF kl. 15.00** och **Trönö hembygdsförening kl. 18.00** båda i IOGT Enighet.

Sö 23 apr **Invigning av ”nya” biblioteket** i Bystugan kl. 15 – 18 (s. 25).

Sö 30 apr **Valborgsmässoafton** musikgudstjänst i Trönö kyrka kl. 18 (s. 28).

MAJ

Må 9 maj **Månadsmöte SPF** med konsumentvägledare, församl. hemmet 10.30.

To 11 maj **Vandring** från gamla kyrkan till Vettan kl. 10.00 (s.28).

Lö 13 maj **Vinprovning** Rönningens bygdegård (s. 9)

Sö 21 maj **ÅRSMÖTE: Rönningens bygdeförening,** bygdegården kl. 15 (s. 9).

To 25 maj **Vandring** med pilgrimens nyckelord längs Åstigen kl. 10.00 (s. 28).

Lö 27 maj **Plantbytardag** på Söderblomsgården kl. 12-15 (s. 24).

Må 29 maj **Trivselkväll** i kyrkans atrium, tack för alla gåvor till Ukraina (s. 28).

Vill du/ni ha med något i kalendariet? Skicka till ***info@tronobygden.se*** alternativt ring eller lägg i brevlådan utanför Bystugan.
Sista inlämningsdag den 15:e februari, maj, augusti respektive november.

Trönögymmet

bokas via Facebooksidan Trönögymmet eller ring 070 231 88 97

Familjekort medlemmar i TEF: 400 kr/år
Familjekort ej medlemmar: 600 kr/år

Vårsånger

Våren kom en Valborgsnatt
och smög igenom skogen
med dropp av tö
och knopp av sälg
i kransen om sitt hår.

Wilhelm Peterson-Berger

Vårens första dag
och jag vill va’ med,
och jag vill va så med
så att jag kan se
att jag är en del av allt.
Vårens stora dag
och jag vill va' med.
Låt mig leva längre
nu när jag kan se.
Kom våren, kom skratten,
kom tårarna om natten!
Låt mig vara, låt mig vara lite till.
Jag är, jag är inte beredd att gå än.
Låt mig finnas, låt mig finnas lite mer.
Jag är, jag är inte beredd att dö än.
Inte än.

Laleh

Nu kan man äntligen andas ut
för nu är äntligen vintern slut.
Det börjar äntligen ordna sig
och allt är grönt mellan dej och mej.

Olle Adolphson

PÅLLES

Hållbart byggande • Hantverk
Byggnadsvård

Det lilla byggföretaget med känsla för kvalitet och service!

Vi jobbar med fokus på naturliga material och hållbart byggande för framtiden!

Ede 103
826 95 Trönödal
070 363 60 63
Instagram: @palles.hantverk_ab

Johan Pålbrant

Johan Lindqvist, Hans Westberg,
Joel Jonsson och Jonas Kjellström

ELON

MEAB-HUSET

Välkommen till din lokala Vitvarubutik i Söderhamn!
Vi har ett stort utbud av Vitvaror och Hemelektronik

Urban Sundqvist

Tomas Persson

Kim Hallström

Bröksmyravägen 13
0270 426535

Retur till
Trönöbygden ek. för.
Lertagsvägen 1
826 95 Trönödal

B PP Sverige, Port Payé

Svanenmärkt Tryckeri 3041 1011

Snöröjning?
Skogsröjning?
Trädfällning?

Hjälp att ta ner träd på din tomt?
Vi fixar nedtagning och bortkörning.

Vi utför även:
- manuell snöskottning av tak och gårdsplaner
- grus– och sandsopning
- häck– och gräsklippning
- grästrimning

PEFC PEFC/05-22-53 Främjande av uthålligt skogsbruk. www.pefc.se

Glöm inte ROT & RUT

JÖ Skog & Snö AB
070-625 37 40

JJ Maskinservice AB

Försäljning och service inom skog & trädgård

MOTORSÅGAR, SNÖSLUNGOR, TRÄDGÅRDSREDSKAP med mera

0270-700 45
www.jjmaskinservice.se

JJ Maskin service

Välkommen till Norrala-Trönö församling!

Earth hour

Earth hour firas över hela världen. I år har du möjlighet att delta i Norrala kyrka. Vi tänder levande ljus, lyssnar på musik, ber för vår miljö och sår ett frö.
Norrala kyrka 25:e mars kl 20.30-21.30.

En stund i stillhet

Musik och sång för själen.
Marie Sundberg sjunger, Ewa Monikander spelar piano och Sandra Dewerud håller andakt.

”Ängeln i rummet”
Trönö kyrka 22:a mars kl 18.00

”En sång till modet”
Trönö kyrka 19:e april kl 18.00

Sista april i Trönö kyrka

Musikgudstjänst med sång av Norrala-Trönö kyrkokör. Kören sjunger både traditionella och nya vårsånger.
Efter gudstjänsten serverar SPF korv i atriet.

Trönö kyrka 30:e april kl 18.00

Trivselkväll

Som ett tack för alla gåvor i samband med Jan-Eric och Gariks resa till Ukraina, ordnas Trivselkväll dit alla är varmt välkomna! Det blir andakt med sång och bön för fred. Därefter tänds grillarna i atriet och församlingen bjuder på en enklare måltid.

Trönö kyrka 29:e maj kl 18.00.

Pilgrimsvandring

Häng med ut och möt våren!
Vi samlas kl 10:00 och går gemensamt i lugn takt.
Medtag gärna enklare fika och sittunderlag.
Vid frågor kontakta Sandra Dewerud 072-713 55 21

- **4:e maj**
Vi vandrar från pilgrimscenter i Norrala till kvarnen.
- **11:e maj**
Samling vid Trönö gamla kyrka för vandring upp mot Vettan.
- **25:e maj**
Vi vandrar med pilgrimens nyckelord efter Å-stigen i Trönö.

Svenska kyrkan
NORRALA-TRÖNÖ FÖRSAMLING